

FORRETTJEREN

5•2015

**Erotisk udgivereventyr
Et forlag kun for fantasy
De bedste tips til din hjemmeside**

Litteraturens forandrende kraft

Jeg håber, du har haft en dejlig sommer. Her følger et par tips til, hvad du kan svare, hvis du, til middagselskaber og lignende sammenkomster med mulighed for dialog, får stillet det helt relevante spørgsmål: Hvad kan verden bruge litteratur til?

Jeg fik det selv præsenteret forleden, gik først delvist i sort, men kastede mig så ud i en tankerække, som tog afsæt i, at vi, milliarder af små menneskevæsener på vores fælles klode, sejlene stødt gennem universet, lever af hinanden og for hinanden. Nogle designer og syr det tøj, vi har på, andre laver den mad, vi sætter til livs i kantiner og på restauranter, andre

“

Når man læser bøger, bliver verden større – bredere, dybere og højere. Og litteraturen er med til at holde samfundet i bevægelse.

igen tegner og bygger de huse, vi lever vores liv i, mens nogle vier deres liv til at fabrikere de våben, der slår os ihjel. Og så fremdeles. Du – kære medlem af Dansk Forfatterforening – skriver, oversætter eller illustrerer bøger til andre menneskers fornøjelse, udfor-

dring og oplysning. På den måde er du med til at påvirke andre mennesker og dermed vores fælles verden.

Litteraturen kan noget, som ingen andre kunstarter kan. Ikke mindst romanen er et fremragende redskab til at forstå den verden, man indgår i, og inspirere til forandring. Romanen har typisk en indbygget langsommelighed og dybde – den giver sig god tid. Og tid er en mangelvare i dag, hvor mange af os farer rundt efter ... ja, efter hvad? Mens vi måske bevæger os stadig længere væk fra det vigtigste i vores liv. Litteraturen kan være med til at bringe os tilbage på sporet og få os til at vågne op og prioritere.

Når man læser bøger, bliver verden større – bredere, dybere og højere. Og litteraturen er med til at holde samfundet i bevægelse. Det gælder både den litteratur, der graver dybt i menneskets eksistentielle værdier og udfordringer, og den, der handler om samfundet og verden omkring os. Samtidig er litteraturen drivkraft for den fortsatte udvikling af et levende og selvstændigt sprog, som man er fælles om, og som er så vigtig for sammenhængskraften og menneskers identitet.

Så når fremtidige borddamer og bordherrer spørger til samfundsværdien af dit virke som forfatter, oversætter eller illustratør, behøver du ikke gå i sort. Og du kan roligt ranke ryggen og være stolt af det du gør: Du har en utrolig vigtig samfundsmæssig rolle at spille nu og fremover! ●

Jakob Vedelsby, formand

INDHOLD

Få dig en god hjemmeside	4
5 skarpe om Copydan	7
Et forlag kun for fantasy	8
Debat: Er amatørisme en hæmsko?	11
Erotisk udgivereventyr	12
Debat: Et råd til Bertel Haarder	14
Debat: Klassikernes relevans	15
Kurser og legater	16
Kalender	7
Christian Jungersens forfatterliv	20

På forsiden har **INA KORNELIUSSEN** tegnet sin tegneserieskaber-kollega, Karoline Stjernfelt. Til efteråret debuterer hun med første del af en kæmpe ambitiøs trilogi om Struense

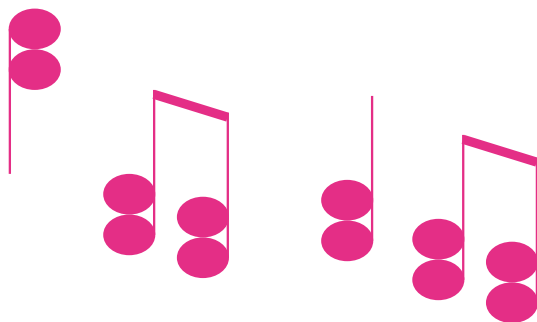
og hele det slæng. Ina er tegneserieskaber og har bl.a. lavet den tegnede novellesamling "Små Dyr" (2012) og medvirket i adskillige antologier.
www.inakorneliusson.com

Byboere læser E-BØGER

Næsten tre gange så mange har læst en e-bog i København og Århus sammenlignet med landdistrikterne. Det viser en undersøgelse lavet for Danmarks Biblioteksforening. En forklaring kan være, at der er procentvis flere borgere med højere uddannelse i de større byer, end der er på landet. Men da borgerne på landet kan have langt til et fysisk bibliotek, mener formand for Danmarks Biblioteksforening Steen B. Andersen (S,) at det kan være en god idé at promovere e-bøgerne over for befolkningen på landet, da læsning ikke kun er til fornøjelse, men også øger lyst og evner til uddannelse.

Undersøgelsen viser desuden, at hver 3. borger har læst en e-bog, hvilket er på samme niveau som sidste års undersøgelse. ^{AB}

Kilde: Danmarks Biblioteksforening

Hæder til dansk Bellmanelsker

Det svenske **Bellmansällskapet** har i anledning af digter og visesanger Carl Michael Bellmans 275 år udnævnt tre nye æresmedlemmer. Et af dem er **Søren Sørensen**. I begrundelsen skriver det svenske selskab, at Søren Sørensen "... gennem sit forfatterskab og oversættelsesarbejde samt gennem dannelsen af Selskabet Bellman i Danmark med stor succes har virket for, at Carl Michael Bellman har styrket sin position på den danske og hele den nordiske kulturelle arena". Søren Sørensen er født i 1937 og er litteraturhistoriker, romanforfatter, lyriker, oversætter, essayist og meget andet.

Selskabet Bellman i Danmark fejrer 275-året for Carl Michael Bellman, bl.a. med en digtkonkurrence. Konkurrencen er gennemført, og de tre vindere er: Professor Peter Leth Christiansen for en suite af sange på Bellmanmelodier, forfatteren Tine Enger fra Göteborg med digtet 'Fredsdansen med Bellman', og forfatteren Bue Nordström, også fra Göteborg. Digtene offentliggøres i et særtryk af tidsskriftet Meddelelser fra Selskabet Bellman i Danmark. ^{AB}

Biblioteker kommer borgerne i møde

De danske folkebiblioteker er blevet mere tilgængelige for flere brugere. Det er sket ved, at man på mange biblioteker har gjort en indsats for at indrette sig efter brugeres behov. I løbet af de sidste fem år er der kommet 6,5 % flere steder, hvor man kan møde bibliotekets tilbud. Mange steder er der tale om såkaldte servicepunkter, som er alternativer til biblioteker og bogbuss. Her kan bestilt materiale hentes og afleveres i faste lokaler som butikker, caféer, offentlige kontorer eller postkontorer.

I løbet af de sidste fem år har flere biblioteker også udvidet deres åbningstider om aftenen og i weekenderne til glæde for borgere, der ikke kan nå at komme

på bibliotekerne i de almindelige åbningstider. Alt i alt er åbningstiderne steget med 17 % siden 2013 og hele 97 % siden 2009.

E-bøger har også gjort bibliotekernes tilbud tilgængelige fra borgernes egne hjem, og i 2014 blev der downloadet 1,57 mio. bøger i forhold til 1,3 mio. i 2013. Tallet bliver sandsynligvis endnu højere i 2015, da eReolen har indgået nye aftaler med de store forlag.

Endelig sker der mere på bibliotekerne: I løbet af de sidste fire år er der sket en stigning på 38 % i antallet af foredrag, forfatterarrangementer og debatter på bibliotekerne. ^{AB}

Kilde: Bogmarkedet

Verdens HØJESTE bogmoms

Mens mange lande som Storbritannien, Canada og Norge slet ikke lægger moms på bøger, så er Danmarks 25 % moms verdens højeste moms på bøger. Mange lande har indført differentieret moms og kan således have lavere moms på bøger end på andre varer. 26 ud af 28 EU-medlemslande har indført reducerede momstakster for trykte bøger, og blandt samtlige EU-lande er Danmark faktisk det eneste land, der ikke arbejder med differentierede momssatser.

Det globale gennemsnit for momsen på trykte bøger er 5,75 %, og for e-bøger er det 12,25 %. ^{AB}

Kilde: Bogmarkedet

LYNGUIDE til forfatterhjemmesider

Egen hjemmeside er et vigtigt led i din markedsføring af dig selv. Men det kan være svært at vide, hvordan du skal gribe opgaven an.

Af Ellen Holmboe

Når du planlægger en forfatterhjemmeside, så er første skridt at starte med at stille dig selv en stribe grundlæggende spørgsmål.

Det helt store spørgsmål: Hvem er jeg – som forfatter og menneske – kommer du ikke udenom, når du overvejer at få en forfatterhjemmeside eller at opdatere den, du allerede har. Hvem er jeg?

Nøglespørgsmålene er: Hvad vil du fortælle om dig selv, hvor lidt, hvor meget, hvordan og hvorfor? Der er ingen tvivl om, at medierne holder af forfattere, der giver meget af sig selv. Nogle gange i en grad, så historien om forfatteren fylder mere end bogen. Her må du finde ud af, hvor du ligger på skalaen fra privat til personlig.

Formål og ambitionsniveau

De to næste spørgsmål er: Hvad vil du med hjemmesiden, og hvor mange ressourcer vil du bruge på den både mht. tid og penge?

Den mest simple hjemmeside består af én side, der fungerer som et visitkort med kontaktinformation og evt. et portrætfoto. Måske er det nok?

Har du udgivet en håndfuld bøger, kan du bruge et menupunkt på hver enkelt bog. Har du et stort bagkatalog, bliver du nødt til at underindele bøgerne i kategorier eller vælge behårdt kun at skrive om de nyeste.

Er du udadvendt og aktiv, og har du lyst til at blande dig i debatten? Så er en blog med jævnlige indlæg måske noget for dig.

Hvem kan jeg lære af?

Der er ingen grund til at opfinde den dybe tallerken. Brug lidt tid på at nærlæse kollegernes hjemmesider og blogs og hent inspiration. Stjæl det, der virker godt, og forbedr det, der ikke virker så godt. Læg mærke til, hvordan siderne er lavet. Er det en hjemmeside eller en blog? Er den professionel eller "hjemmelavet"? Typisk står firmanavnet diskret et sted, fx i et hjørne fornedet, hvis siden er lavet ved hjælp af et online redigeringsprogram.

Form og indhold

Ideelt set burde man behandle form og indhold for sig, men på nettet hænger de uløseligt sammen. Dit indhold bestemmer formen, og formen bestemmer indholdet. Alligevel begynder vi med at spørge til formen: Har du brug for noget statisk, der sjældent skal opdateres, eller for noget mere dynamisk?

Form: Hjemmeside eller blog?

Tommelfingerreglen siger: stor aktivitet = blog, lille aktivitet = hjemmeside. En hjemmeside er typisk statisk, hvor en blog er mere dynamisk og levende, men dermed også mere krævende.

For fagbogsforfattere er det oplagt at blogge om deres fagområde og dele ud af deres viden og passion. Maiken Ingvordsen gør det fx efter alle kunstens regler på: <http://sowhatshop.dk/>

Illustratorer kan også med fordel bruge blogs, fordi de i modsætning til skønlitterære forfattere typisk har meget at vise frem under processen, herunder skitser.

For skønlitterære forfattere er der

typisk så længe mellem udgivelserne, at en hjemmeside vil være at foretrække, med mindre du har stof nok at blogge om og har lyst til at bruge din skrivetid på at blogge.

Indhold:

Hvad har vi at gøre godt med?

Helt grundlæggende har vi to ting at byde ind med: bøgerne og os selv som forfattere og mennesker. Dit forlag har sikkert allerede skrevet en del, men på en forfatterhjemmeside kan du fortælle noget nyt, noget andet, noget mere, herunder:

BØGERNE

- Anmeldelser*
- Lektorudtalelser*
- Bladreeksemplarer / uddrag*
- Billedmateriale – vis gerne mere end forsiderne, fx skitser*
- Baggrundsmateriale – fortæl historien om, hvorfor bogen blev, som den blev
- Bogtrailere
  - Video, hvor du selv læst højt eller fortæller om bogen
- Hvor kan man købe bøgerne, låne dem, høre dem?
- Os selv – lad dem se giraffen
  - Biografi
  - CV
- Interview med dig selv
- Ti spørgsmål til forfatteren / FAQ (Frequently Asked Questions)
- Videoklip
- Fotos af dig, din hverdag og dit liv, barnomsbilleder, ting du holder af
- Foredrag – form, emner, målgruppe, pris, kontakt osv.

MÅLGRUPPER TIL BØRNEBOGSFORFATTERE

Børn og unge

BEHOV: Information om bøgerne til frilæsning og skoleopgaver

INFO: Mere information om hver enkelt bog + information om dig som forfatter. Nogle børnebogsforfattere bliver bestormet af opgaveskrivende skolebørn og har derfor en liste med svar på de mest almindelige spørgsmål: Hvad er bogens budskab, hvor får du dine ideer fra osv.

Forældre:

BEHOV: Hvad skal jeg læse højt for mine børn? Hvad skal jeg give mine børn, som de selv kan læse?

INFO: Resumé, alder, læs selv/læs højt, nøgleord, tekstprøve, anmeldelser, links til hvor man kan købe/låne/høre bøgerne, link til forlag. Baggrundsinformation om dig som forfatter – hvad er du for en størrelse, og hvorfor skriver du, som du gør?

Formidlere:

Som forældre

PROFESSIONELLE BOGINDKØBERE: Som forældre + måske noget mere specifikt, som forhåbentlig står på forlagets hjemmeside, herunder pressemeddelelse, bogtrailer, tekstuddrag eller bladreeksemplarer.

De professionelle indkøbere bruger typisk kun et par minutter på at beslutte sig for, hvor mange bøger de skal have. Ofte har de ikke bogen i hånden, men er kun bevæbnet med lektørdtalelse og evt. anmeldelser. Bladreeksemplarer, specielt af billedbøger, kan forhåbentlig give dem noget konkret at arbejde med. Prøv at få dit forlag til at lave bladreeksemplarer, hvis de ikke allerede gør det.

Foredragsindkøbere:

De skal bruge en særlig indgang/underside, der er let at få øje på. Liste over foredragstyper (herunder evt. skriveworkshop), emner, tid, målgruppe, pris, krav til udstyr. Hvilke perioder du kan bookes. Kontaktinfo. Link til huskunstnerordningen. Citater fra glade tilhørere. Fotos af dig i aktion ... Alt, hvad du selv ville ønske af information for at føle dig sikker på at købe en god, professionel oplevelse.

Anmeldere:

Som professionelle bogindkøbere + evt. noget mere, der kan give en særlig vinkel

på anmeldelsen og fungere som et supplement til forlagets pressemeddelelse.

Redaktører:

Hvis du sender manus ind til en ny redaktør, vil de typisk tjekke din hjemmeside for at se, hvad du er for en størrelse, så giv dem noget at kigge på.

Legatudvalget for litteratur:

En særlig, vigtig målgruppe, der måske/måske ikke har tid til at se på din hjemmeside.

De orienterer sig om dit forfatterskab og evt. titler, du har fremhævet og linket til i ansøgningen, inkl. projekter, der måtte være i støbeskeen.

Fokus er på litterær kvalitet – så giv dem gode anmeldelser, priser, nomineringer og høj kunstnerisk cigarføring.

Forfatterkolleger:

Lidt af det hele (ikke så interessant).

ILLUSTRATORER:

Det sker, at illustratører opsøger (billedbogs)forfattere om fælles projekter. Hvis du er åben for den slags, så sørg for at lægge nogle godbidder ud om dine andre illustrerede bøger, din kærlighed til genren og din holdning til samarbejde.

Hjemmelavet eller professionel?

En professionel hjemmeside gør et godt indtryk, men pas på, at du ikke ender med noget flot og dyrt, som du ikke selv kan opdatere. Omvendt kan du komme langt med moderne online redigeringsprogrammer og selv udvikle og vedligeholde din hjemmeside. En mellemvej kan være at hyre en dygtig grafiker til at lave en skabelon, som du selv kan udfylde løbende. Plus evt. at få taget nogle professionelle fotos, når du er i gang. Det gør en stor forskel.

Interaktion og samspil med de sociale medier

Endelig er der rige muligheder for at koble din hjemmeside eller blog sammen med de sociale medier som fx Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn osv. Derved kommer du længere ud og inviterer til dialog. Dette emne er dog en artikel værd i sin egen ret, så herfra lyder blot en opfordring til at kigge dine yngre kolleger over skulderen – på dette punkt er mange af dem helt fremme ved nettet.

- Skriveråd – oplagt, hvis du holder skriveworkshops
- Nyheder – hvad er der på vej? Hvad brænder du for for tiden? Næste offentlige optræden.
- Gæstebog – interaktion med læserne
- Kontaktinformation, så man kan få fat i dig. Brug evt. en særlig mailkonto til formålet.

*Sørg for at klare rettigheder.

Hvem skal bruge hvad – og til hvad?

De næste store spørgsmål er, hvem der bruger din hjemmeside, hvad de har brug for og til hvilke formål. Hvis man som jeg er børnebogsforfatter, har man et herligt miskmask af målgrupper:

- Børn og unge
- Forældre
- Formidlere
- Professionelle bogindkøbere
- Foredragsindkøbere
- Anmeldere
- Redaktører
- Legatudvalget for litteratur
- Forfatterkolleger
- Illustratører

Et godt udgangspunkt er at sætte dig i hver enkelt målgruppes sted og tænke: Hvis jeg var anmelder, hvilke informationer ville jeg så have behov for? Osv. Herefter indretter du din hjemmeside efter devisen: *Give the people what they want.* ●

Gode gratisprogrammer (eller næsten gratis)

Bricksite, online redigeringsinterface, hvor du kan designe klassiske hjemmesider med forside, menupunkter, undersider osv. Sådan gør du: Gå ind på www.bricksite.com og opret dig som kunde. De første fem undersider er gratis, og der er mange gode skabeloner, du frit kan bruge. Ret let at bruge. Kan udvides efter behov med forskellige tilkøb, herunder kontaktformular og gæstebog.

Wordpress, blogspot, klassiske blogs, der bruges af mange forfattere. Sådan gør du: Gå ind på www.wordpress.com eller www.blogspot.com og opret dig som bruger. Ret let at bruge.

ISSUU, online bladreeksemplarer, som du kender det fra tilbudsaviser. Kræver at du har ret til at gengive tekstuddrag og evt. illustrationer. Sådan gør du: Gå ind på www.issuu.com og opret dig som bruger. Meget let at bruge. Der findes mange andre. Spørg dig for.

Tips

Skriv hinandens portrætter. Hvis du ikke kan lide at skrive om dig selv (det er ret udbredt), så få en kollega til at skrive din Om mig-side og vice versa.

Tag et kursus. Der findes mange gode kurser om strategi og værktøjer. Digital strateg og forfatter Maiken Ingvordsen underviser forfattere i at markedsføre sig selv digitalt. Se mere på www.maiken.dk. Hun har også skrevet bogen 'Original - Personlig branding og synlighed', som har masser af tips til personlig markedsføring (L&R 2015).

Spørg dig for. Brug dit netværk.

Ellen Holmboe er selv børnebogsforfatter. Hendes hjemmeside hedder ellenholmboe.dk og er lavet i programmet bricksite.

Tommelfingerregler

5-7-reglen. Den menneskelige hjerne kan ikke opfatte mere end 5-7 enheder ad gangen, derefter bliver det støj. Lad derfor være med at have mere end 5-7 elementer på siderne. En undtagelse er dog menupunkter, hvor du kan 7-9, men så heller ikke flere.

KISS-reglen. Keep It Simple Stupid. Den giver vist sig selv.

Gør det let at skimme. Som tekstmeneske er det vigtigt, at du bruger mediet på mediets præmisser. Det betyder i praksis, at Dødehavsruller er utålelige at læse på skærmen. Derfor: Brug mange korte afsnit med sigende overskrifter og underoverskrifter (og sæt nøgleordene forrest). Bryd teksten op med faktabokse, punktopstillinger og billeder. Layout gerne dine sider som magasiner med mange små enheder, der kan læses for sig. Det virker meget indbydende.

Forside. På forsiden forventer man at finde følgende: Nyheder, Om mig, Kontakt plus mulighed for at komme i dybden.

Undersider. Her må du skrive langt ... endelig!

Domæne. Du har naturligvis sikret dig dit navn som domæne (fx [ellenholmboe](http://ellenholmboe.dk)). Ellers kan du gøre det hos fx www.dandomaine.dk.

Links. En hjemmeside er ikke en bog, der læses fra venstre mod højre, side for side. Den læses principielt i spredt forvirring, men derfor kan du jo godt tage brugeren i hånden. Er der et naturligt næste trin fra én information til den næste, så send brugeren derhen med et link. Så længe du tilbyder interne links, holder du brugeren på din egen side. Når du linker til andre sider, fx forlagets, sender du derimod brugeren væk. Kunsten er at få andre til at linke til dig, men det kræver arbejde. Bed fx forlaget om at indsætte din hjemmesideadresse i kolofonen på dine bøger og at linke til dig fra forlagsiden.

Søgemaskineoptimering. Hvis du overholder tommelfingerreglerne om at gøre siderne lette at skimme og bruger mange links, er du allerede godt på vej til at ligge pænt i søgemaskinerne. Især hvis du bruger dit navn som domæne.

Skriv tydelig dato for seneste opdatering. Så gør det ikke noget, at du kun opdaterer, når der kommer en ny bog.

Et billede siger mere end mange ord.

Giv de visuelle brugere noget spændende at kigge på. Supplér gerne med gode billedtekster. Små film er også en mulighed. Husk dog, at meget billedmateriale er beskyttet af ophavsretten, så sørg for at søge tilladelse eller købe rettigheder, hvis du vil bruge noget, der er bedre end dine egne billeder. Overvej også, om det ikke er nu, du skal have taget et professionelt portræt.

Hvad vil du fortælle om dig selv, hvor lidt, hvor meget, hvordan og hvorfor?

Gode eksempler

Visitkorthjemmeside: www.karla.dk

Enkel og effektiv, visuel med få menupunkter: www.janeaamund.dk

Omfattende, klassisk hierarkisk hjemmeside med mange undersider:

www.kennethboeghandersen.dk

Gavmild, interaktiv blog om egne bøger og skrivning generelt:

camillawandahl.blogspot.dk

Levende, interaktiv og meget personlig blog. Samspillet med sociale medier gør det til en hel forretning i sig selv (læs: noget hun kan leve af):

www.maschavang.dk

skarpe til afdelingsleder Vibeke Andersen fra Copydan Tekst & Node

Af Anna Bridgwater

Hvor mange penge uddeles til forfattere og andre rettighedshavere inden for tekstområdet hvert år?

I 2015 er der blevet fordelt 307,7 mio. kr. for kopiering på uddannelsesområdet.

Hvem udpeger, hvilke institutioner, der skal notere, hvad de kopierer, til Copydan?

Det gør den organisation, der repræsenterer det givne uddannelsesniveau, KL udpeger grundskoler og musikskoler, Danske Gymnasier udpeger gymnasier, Danske Erhvervsskoler udpeger handels- og tekniske skoler etc. Tekst & Node har således ingen indflydelse på den del af processen.

Kan man risikere, at ens tekster bliver brugt, uden at man får penge – hvis de ikke bruges på de pågældende institutioner?

Antallet af institutioner, der skal indberette deres kopiering til Tekst & Node er så stort, at det sikrer, at vi med stor sandsynlighed vil opfange kopiering af et vist omfang. De enkelte års registreringer danner grundlag for et givent værks kopieringsliv, forstået på den måde, at registreringer helt tilbage fra 1997 indgår i beregningerne. Over en årrække vil det give et meget præcist billede af den kopiering, der finder sted, men hvis Tekst & Node på intet tidspunkt får indberetning om kopiering af et givent værk, så vil rettighedshaveren ikke modtage vederlag.

COPYDAN TEKST & NODE

EN KILDE TIL KUNST, VIDEN & UNDERHOLDNING

Copydan Tekst & Node er bindeled mellem forfattere og udgivere på den ene side, og dem, der kopierer tidsskrifter, faglitteratur, aviser, bøger, noder m.m., på den anden. Det er den institution, der sikrer, at materialer produceret af forfattere og andre skabende mennesker honoreres. Hvis du er forfatter og gerne vil være sikker på, at du får penge, hvis dine tekster fx bliver brugt af skoler eller gymnasier, skal du melde dig på www.tekstognode.dk. Dog er der et minimumsbeløb på 100 kr. Hver kopi udløser omkr. 32,4 øre, som skal deles ml. forfatter og forlag. Copydan tager et beløb i adm. gebyr for at administrere penge.

Får rettighedshaveren altid penge for tekster brugt i eksamensopgaver på uddannelsesinstitutioner, uanset hvor de bruges?

Rettighedshaveren får vederlag, hvis vedkommendes materiale er anvendt i centralt fremstillede skriftlige eksamensopgaver. Med "centralt fremstillede" menes opgaver produceret af Undervisningsministeriet. Vi taler altså om Folkeskolens Afgangsprøver og Studentereksamen etc. Undervisningsministeriet har en aftale med Tekst & Node, der giver mulighed for at anvende ophavsretligt beskyttet materiale i eksamensopgaverne. Vederlaget, som Tekst & Node modtager for aftalen, viderefordes til de rettighedshavere, hvis materiale har været anvendt i årets opgaver.

Hvad skal man gøre, hvis man ikke har fået penge for en tekst brugt i en eksamensopgave?

Man kontakter researcher Iben Gry Fredslund (ifk@copydan.dk) (3544 1468) eller Afdelingschef Vibeke Andersen (va@copydan.dk) (3544 1466) hos Tekst & Node. ●

Line Lybecker er redaktør og medstifter af forlaget Ulven og Uglen

FANTASY KAN ALT: Interview med Line Lybecker

S

iden udgivelsen af 'Harry Potter' og filmatiseringen af serien samt af 'Ringenes Herre' er interessen for fantasy nærmest eksploderet. Alligevel synes genren ikke at være anerkendt herhjemme som seriøs litteratur, og udvalget af fantasy på dansk, der henvender sig til den voksne læser, er ret begrænset. Derfor grundlagde Line Lybecker og Peter Buch Mortensen i sommeren 2013 Ulven og Uglen, et forlag, der er dedikeret fantasy litteratur til voksne, og som i øjeblikket er aktuell med 'Mørkets søn', første bind i serien af samme navn.

Forbeholdt børn

Jeg sidder hjemme hos Line Lybecker. Foran mig står et tekrus med billede af en enhjørning, jeg har en ihærdigt opmærksomhedskrævende hund ved mine fødder og en kat i den anden ende af sofaen. Over for mig

sidder Line Lybecker, der har elsket fantasy, siden hun var barn. Hendes kærlighed til genren er ikke døet ud, fordi hun er blevet voksen. Tværtimod! Den afvisende holdning til genren, hun ofte har mødt fra andre voksne, har derfor overrasket hende meget:

Engang sendte hun et fantasymanuskript skrevet til voksne ind til et forlag, men fik afslag med den eneste begrundelse, at det ikke ramte målgruppen – det var for komplekst til et børnepublikum.

Forlaget havde ikke overvejet, at manuskriptet kunne vurderes med henblik på udgivelse til voksne.

Line Lybecker mener, at det afslag indeholdt essensen af den fejlslåede, der hersker i Danmark.

"Folk aner ikke, hvad de taler om," siger hun og uddyber med et eksempel: "Da jeg på universitetet skulle have om fantasy, fik jeg at vide, at der kun findes ét fantasy-værk til voksne, 'Ringenes Herre', resten var børnelitteratur og altså ikke rigtig litteratur, så det kunne vi ikke arbejde med – en udtalelse, der både virkelig fik underkendt børnelitteraturen, og fik sat fantasy ind

Fantasy er for børn og ikke noget seriøse voksne beskæftiger sig med – denne fordom synes mange fantasyforfattere, at de slås med. Men Ulven og Uglen, et nystiftet fantasyforlag, har tænkt sig at gøre op med denne fordom.

Af Michala Escherich

på nogle præmisser, som slet ikke holder.”

Også til voksne

Hvorfor fantasy hovedsageligt opfattes som børnelitteratur, har Line Lybecker ikke umiddelbart noget svar på.

”Det kan være, fordi vi læser eventyr for vores børn og ser fantasy som en udbygget version af eventyr.”

Hun uddyber det ironiske ved dette, da de fleste eventyr er skrevet med en skarp morale henvendt mere til voksne end til børn, som fx ’Rødhætte og Ulven’, der skal advare unge kvinder mod at stole på fremmede.

Det, der for Line Lybecker at se er de væsentligste forskelle på børne- og voksenfantasy i film såvel som i bøger, er, at sproget er mere avanceret, plottet mere kompliceret og tematikkerne mere dystre og outrerede – ligesom i al mulig anden fiktion.

”Det betyder dog ikke, at fantasyfortællinger henvendt til børn ikke kan være voldsomme: ’Brødrene Løvehjerte’ er til børn, men indeholder alligevel megen sygdom, død og forarmelse. Forskellen er, at der er håb i ’Brødrene Løvehjerte’ modsat for eksempel i ’A Game of Thrones’. Jeg læste engang i en artikel af

Lene Kaaberbøl, at man som forfatter til fantasy for børn forpligtede sig til en lykkelig slutning. Måske er det lige præcis dér, forskellen ligger.”

Takler store problemer

Men selvom forskellen på børne- og voksenlitteratur grundlæggende er den samme for fantasy som for al anden litteratur, er det svært at ændre ved den ringeagtelse, der er af fantasygenren. Men for Line Lybecker er fantasy en genre, der udover at være sjov at læse også rummer fantastiske muligheder:

”Fantasy kan behandle vores verden med dens problemer og dilemmaer på en anden måde, end realistiske fortællinger kan. Fantasy kan tage store tabubelagte emner, fx religionskonflikt, ud af den kontekst, vi kender, og sætte dem ind i en ny sammenhæng uden at pege fingre af nogen. Du kan opfinde to religioner, som overhovedet ikke ligner det, vi har ude i den virkelige verden, og vise deres konflikt. Så kan ingen pege fingre og sige ”det er os” eller ”det er dem”. På den måde træder du ikke folk over tærerne, men kan måske få nogen til at se gammelkendte problemstillinger fra en ny vinkel – nogle gange uden

“

Fantasy kan tage store tabubelagte emner, fx religionskonflikt, ud af den kontekst, vi kender, og sætte dem ind i en ny sammenhæng uden at pege fingre af nogen.

egentlig at lægge mærke til det.”

Hun nævner serien ’A Song of Ice and Fire’, som er baggrund for tv-serien ’A Game of Thrones’, der viser skønheden i et seksuelt forhold mellem tvillinger, og ’Det gyldne kompas’, der fremlægger en massiv kritik af den katolske kirke. Fordi fortællingerne er sat i et parallelunivers, forholder vi os til det på en anden måde, og dermed er for eksempel kritikken af den katolske kirke ikke en direkte kritik.

”Den måde at behandle problemstillinger på giver læseren mulighed for at re-

vurdere sit eget moralkodeks og grænserne for, hvad der er ’rigtigt’ og ’forkert’. Hermed ikke sagt, at fantasy bruges som argument eller propaganda for budskaber, selvom det helt sikkert er tilfældet med nogle værker, men det giver mulighed for den dér ’hvad nu hvis’-tanke, som også kan være sund, selvom en revurdering ikke resulterer i et nyt og anderledes standpunkt.”

Ikke altid metaforer

– Det med at trække problemstillinger ud af kontekst og behandle dem fra en anden vinkel, er det et træk, du synes, der er eller bør være generelt gældende for fantasylitteratur?

”Det er ikke noget, den behøver at gøre, men jeg vil mene, det er det, den primært adskiller sig fra anden litteratur ved. Jeg mener grundlæggende, at det er umuligt at skrive litteratur uden på en eller anden måde at behandle et betydeligt emne – og det gælder al slags litteratur. Der er selvfølgelig letlæste romaner inden for enhver genre, også fantasy. ’Twilight’ behandler fx ikke vildt store emner, men er jo voldsomt populær alligevel.”

Line Lybecker tænker sig

om et øjeblik og tilføjer, at 'Twilight' jo alligevel blandt andet behandler et stort emne som kønsroller.

"Men selvom et værk er kompliceret og behandler et stort emne, er det ikke nødvendigvis, fordi forfatteren har tænkt det sådan. Og sådan er det med fantasy som med al anden litteratur."

Hun understreger også, at hun altså ikke hermed mener, at fantasy skal læses metaforisk, selvom nogle værker selvfølgelig lægger mere op til sådanne læsninger end andre gør.

Helstøbte universer

For Line Lybecker er det, der karakteriserer god fantasy, først og fremmest at den verden, der fremskrives, hænger sammen og giver mening internt:

"Det er ikke nok, at der er et godt plot, nogle gode karakterer og et godt sprog. Universet skal give mening, også selvom det er en dagligdags historie, der ligeså godt kunne foregå i vores verden. Det skal

hænge sammen, så der er en grund til, at det er blevet sat i en fantasyverden."

Telefonen ringer. Det er grafikerens, der har lavet et udkast til en reklame for bogen 'Galskab gør fri', som skal udkomme næste dag. Erfaringen som redaktør har Line Lybecker med sig fra foreningen HUF (Håbefulde Unge Forfattere), som hun var med til at starte for 10 år siden. Her har hun fungeret som redaktør både for medlemsbladet og et par novelle-samlinger.

Mulighederne i fantasy

– *Så realismens muligheder er altså begrænsede sammenlignet med fantasy?*

"I realisme ser verden ud, som den gør. Selvfølgelig vil en indremissionsk teenager se verden meget anderledes end en teenager, der er vokset op på Christiania, men det ændrer ikke på de grundlæggende fakta om, hvordan verden er og fungerer. I en fantasy-fortælling kan man lave en helt anden kulisse,

“

Realismen kan kun beskrive verdensopfattelser, holdninger og tilstande som faktisk er, har været eller kan være. Fantasy kan i teorien alt.

man kan gøre jorden flad og finde ud af, hvad det gør ved religion, døgnets cyklus og tyngdekraften, man kan afskaffe mænd og lade kvinder selv bestemme, hvornår de bliver gravide, eller man kan gøre verden til én stor nation, der aldrig er i krig. Ud fra disse nye tilstande kan man så spørge: Hvad nu, hvis verden så sådan ud? Hvordan ville det så være at bo der?

Realismen kan kun beskrive verdensopfattelser, holdninger og tilstande som faktisk er, har været eller kan

være. Fantasy kan i teorien alt."

Eskapistisk?

– *Men har fantasygenren alt andet lige ikke en meget eskapistisk karakter?*

"Jo, det kan den have. Tolkien skrev på et tidspunkt, at vi alle sammen har brug for at komme lidt væk, og derfor er det jo fantastisk, at fantasy giver den mulighed. Men fantasy er vel ikke mere eskapistisk end al muligt anden litteratur. Du sætter dig jo ned, og så kommer du ind i et andet univers, om det univers så potentielt kunne ske inde hos naboen, eller om der skal en helt anden verden til, det er jo lige meget. Hvis du gerne vil vide noget om verden, så læser du faglitteratur."

Line Lybecker og Peter Buch Mortensen vil med forlaget Ulven og Uglen satse på voksenfantasy både i form af nye danske udgivelser og oversættelser af udenlandske værker, og de håber på, at folk med tiden vil få øjnene op for fantasygenrens potentiale. ●

Udgivelser fra Uglen og Uglen

- 'Forbundsrydersken', 3. bind i serien 'Fortællingen om blodet' af Anders Björkelid, 2014
- 'Hvad skoven skjuler', novellesamling, 2015
- 'Galskab gør fri', af Thorbjørn Haugaard Erikson, 2015

Kommende udgivelser

- 'Københavns skygger' af Aspiciens Haufniensis
- 2. bind i 'Mørkets søn' af Jeanette Hedengran og Tina Sanddahl
- 4. bind i 'Fortællingen om Blodet' af Anders Björkelid
- 1. bind i 'Stormlysarkiverne' af Brandon Sander-son

Se mere på www.ulvenoguglen.dk

Michala Escherich, bachelor i litteraturvidenskab og skrivekunst fra SDU.

Er amatørismen skadelig?

Den danske undergrundscene higer efter at blive moden. Men spørgsmålet er, om den i virkeligheden er klar til at blive taget seriøst?

Undergrundslitteraturen

kæmper sig vej frem. Selvudgiverbevægelsen NewPub har haft et kæmpe optag. Genrelitteraturen er ikke længere et hjørne af Tellerup, men repræsenteret af specialiserede forlag som Valeta, Kandor og SFC. Vi har skabt specialiserede begreber som "socialhorror" og "nygotik". Man taler om rollespil som en kunstform. Der er netfora til at øve sig: Fyldepenen, Movellas, Håbefulde Unge Forfattere. Vi har udgivet talrige antologier, som gerne skulle udstille det nye talent. Alle vil vi gerne hive undergrunden frem i lyset. Eller vil vi nu også dét?

Amatørens paradys

Undergrunden tager bestemt sig selv alvorligt. Uddelingen af de mange priser er en indikator: Bukdahls Bet for smal litteratur. Niels Klim-prisen for Science Fiction. Otto-prisen for rollespil opført på én bestemt festival. Den prestige, der er forbundet med priserne, synes kun at stige i takt med, hvor ukendt litteraturen er i den brede offentlighed. Sådanne institutioner er amatørers fristed. Der er rig mulighed for at sole sig i ligesindedes opmærksomhed uden ubehagelige detaljer såsom salgstal, gennembrud,

spørgsmålet om at have en indtægt af litteraturen.

Misforstå mig nu ikke, ordet amatør kommer af "amare", kærlighed. I dén forstand er undergrunden vigtig for kreativiteten.

Jeg burde være i stand til at sige: Fred være med ham, som blot vil være en stor fisk i en lille dam. Jeg tror bare, at det er løgn. Vi vil gerne frem i verden. Helst vil vi dog kunne gemme os i undergrunden, når virkeligheden melder sig ("det er jo ikke meningen, at

“

På den ene side tager vi afstand fra kommerciel litteratur, og på den anden side stjæler vi gerne lidt glans fra den opadstigende stjerne ("han kom jo her i vores klub").

det skal ligne en professionel udgivelse"). Det skaber et paradoks: På den ene side tager vi afstand fra kommerciel litteratur, og på den anden side stjæler vi gerne lidt glans fra den opadstigende stjerne ("han kom jo her i vores klub").

Truslen fra indspistheden

Problemet ved at have et fristed er, at det aldrig bliver til andet. Hvis undergrunden er fredet og ikke tåler sammenligning med de professionelle, hvordan kan nogen så

undslippe den? I undergrundens interne diskussioner har jeg foreslået, at vi gav vores helhjertede støtte til forfattere som A. Silvestri, der, som vi gerne nævner, har trådt sine barnesko i vore fanzines. Det vil vi bare ikke. Vi skal være uafhængige af markedet, påpeges det ofte. Og sandt nok: Konstant ros bidrager ikke til andet, end at offentligheden føler, at vi – hvis jeg må parafrasere en forfatter – "siddet og gokker den af på hinanden".

Var det dog bare derfor, at vi viger tilbage fra at støtte andre forfatters udgivelser. Jeg tror dog, at det snarere skyldes en misforstået idé om, hvordan vi hjælper os selv.

Vores egen værste fjende

Der er ingen skam i at være sig selv nærmest. Vi ved udmærket, at spillet handler om at skabe sin egen unikke vision. Men vi er vores egen værste fjende.

Vi tror, at vi kan snuppe al opmærksomheden, som "den eneste danske science fiction-forfatter."

Vi tror, at hvis vi ikke forholder os til andre danske forfattere, så bliver vi ikke sammenlignet med dem, uden at tænke på at vi så bliver holdt op mod internationale bestsellers.

Vi læser selv engelsksprogede bøger fra "rigtige" forlag, men alligevel tror vi, at vores egen danske selvudgivelse vil få opmærksomhed. Vi tror, at vi kan være undtagelsen, der bekræfter reglen.

Kan vi overhovedet hjælpe hinanden?

Svaret er ja, men vi skal sluge

nogle bitre piller. Vi skal indse, at den prestige, der bliver lagt i interne priser, er med til at fastholde forfatterne som amatører, fordi priserne belønner at skrive indforstået.

Vi skal indse, at uanset hvad undergrunden har betydet for os, så er vi nødt til at bryde med den, eller forblive i den.

Vi er nødt til at gøre op med vores klubmentalitet og ville os selv. Klubben kan ikke hjælpe nogen. Den enkelte forfatter kan hjælpe den enkelte forfatter, som læser, som køber, som kritiker.

Vil vi derimod gerne beholde undergrunden for amatører, så må vi give de ambitiøse et los i roven, så de lander et sted, hvor de faktisk bliver taget seriøst. ●

Rasmus Wichmann

(f. 1985) har bevæget sig i undergrunden i et årti; fra

rollespilmiljøet i Avalon og Imperiet, fanmiljøet i Fantastik og Science Fiction Cirklen og forfattermiljøet i Håbefulde Unge Forfattere, Underskoven og NewPub. Han har blogget på Horrorsiden og Litteratursiden og oprettet sit egen oversigt over undergrunden, Fanportalen.org.

I skrivende stund er han landet som dansk lærer på Efterskolen Epos.

Da Lindhardt og Ringhof bankede på min dør

Af Ane-Marie Kjeldberg

Der er sket noget, som mange opfatter som usædvanligt: Min bog 'Aktstykker – 11 erotiske gradueringer', udgivet som e-bog via mikroforlag, har solgt rigtig godt. Endnu mere usædvanligt er, at jeg – eller bogen – blev headhuntet af selveste Lindhardt & Ringhof, som nu har udgivet bogen som lydbog. Dejligt for mig, men vigtigst: et alment interessant vidnesbyrd om visionære forlag og en bogverden i stærk forandring

Vejen til forlaget

Mine seneste udgivelser er sket via mikroforlag og kun som e-bøger, og ifølge de gængse forventninger skulle det resultere i et ret lille salg.

Men især én af mine udgivelser, novellesamlingen 'Aktstykker: 11 erotiske gradueringer', har solgt rigtig godt, særligt efter to fine anmeldelser på Litteratursiden.dk. Bogen har solgt cirka som en bog fra et stort forlag forventes

at sælge, når den ganske vist ikke er en Jussi, men når den dog købes så tilfredsstillende, at man fra forlagsside ville turde satse videre på forfatteren.

Endnu mere usædvanligt er, at der en dag indløb en mail fra et forlag, som gerne ville købe retten til at lydproducere 'Aktstykker'.

Inden jeg havde nået at underskrive kontrakt, indløb endnu en mail – denne gang fra selveste Lindhardt & Ringhof, som også gerne ville købe lydbogsrettighederne og endda tilbød gunstigere betingelser end det første forlag.

Jeg underskrev kontrakt med Lindhardt & Ringhof om novellesamlingen, som udkom i lydversion først på året. Men allerede i 2014 ønskede L&R at lydproducere en erotisk julenovelle fra min hånd, 'Dén jul i Berlin', som mikroforlaget også havde e-udgivet. Begge lydbøger er blevet promoveret flot af Lindhardt & Ringhof og har fået fine omtaler på

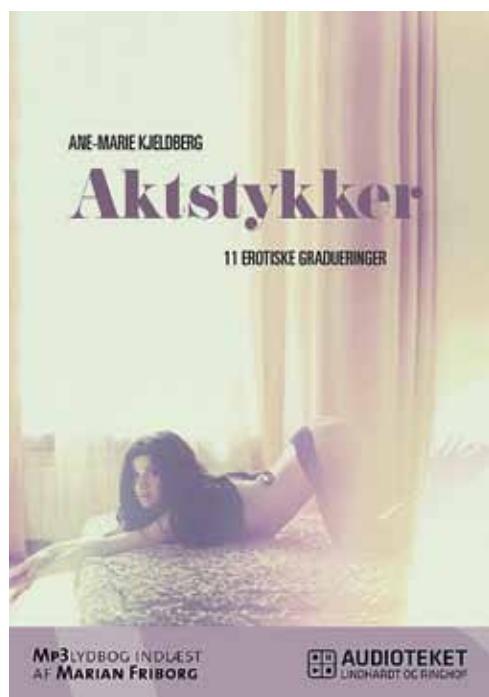
forskellige blogs og andre websites.

I foråret henvendte Lindhardt & Ringhof sig atter, nu med ønske om at lydudgive endnu en af mine erotiske e-noveller, 'Nat', denne gang i sampak med en anden forfatters erotiske sag, udgivet på samme mikroforlag som mine noveller.

Tekster afprøves uden tungt forlagsapparat

Situationen er naturligvis glædelig for mig som forfatter, men mere vigtigt er den også generelt et interessant indblik i en bogverden i forandring. Der er opstået mulighed for en mere direkte kontakt mellem forfattere og læsere, en kontakt som tillader, at tekster afprøves, uden at tunge og dyre forlagsapparater er i sving. Læserne køber ud fra græsrods-PR, mund-til-øre-anbefalinger og websites' anbefalinger.

Vi oplever tilsyneladende starten

Om de omtalte bøger

Kjeldbergs '**Aktstykker: 11 erotiske gradueringer**' er udkommet i lydbogsformat. Kan også købes i e-format samt lånes via eReolen.

'**Dén jul i Berlin**' kan købes i lydversion eller som e-bog.

Novellen '**Nat**' udkommer sammen med Alba Ibsens 'TV-kokken' som lydbog fra Lindhardt & Ringhof i år. Kan også købes som e-bog.

på en ny arbejdsmetode blandt de mest visionære forlag: Man trawler selvudgivelser og udgivelser fra mikroforlag, ser på købstendenser og anmeldelser, derude hvor de enkelte læsergrupper færdes – på nettet - og så vælger man ud, hvad man gerne vil gå videre med, fx i form af investeringer i lydbooksproduktion.

Græsrods-PR

Jeg er blevet spurgt, hvad jeg eller forlaget har gjort for at blive set af Lindhardt & Ringhof. Og svaret er: intet. Sådan forstået, at vi ikke har kontaktet forlaget eller i øvrigt tænkt i at vække forlagsinteresse.

Vi har sørget for velskrevne og gennemarbejdede tekster, som af udgiverplatformen Gopubli.sh er blevet distribueret til netboghandlere og biblioteker. Derudover har vi kun arbejdet med enkel græsrods-PR for e-bøgerne, dvs. omtale på Facebook

(private profiler, forfatter- og forlagssider og i nogle såkaldte grupper), Twitter, Instagram og blogs. Desuden har vi investeret nogle kroner i Facebook-reklamer. Forsøg på at skaffe os avisanmeldelser har vi bevidst fravalgt.

Det er interessant, at en bog kan komme så vidt omkring på denne måde. Det tegner til en spændende fremtid for os forfattere, men også for læserne.

Måske en på sin vis mere demokratisk og læsersnær bogfremtid – og i hvert fald en mere dynamisk.

Jeg er fuld af forventning og nysgerrighed.

Og jeg finder det værd at sige et stort tillykke til os både som forfattere og læsere med en bogbranche, som (i det mindste for visse fraktioners vedkommende) ikke er stivnet i gamle vaner og mønstre, men synes at tilpasse sig læser- og forfatteradfærd i rivende udvikling. ●

Vi oplever tilsyneladende starten på en ny arbejdsmetode blandt de mest visionære forlag

Ane-Marie Kjeldberg er redaktør, skriveleærer og forfatter af fire romaner, en række håndbøger samt noveller. Uddannet inden for voksenpædagogik og har bl.a. studeret klassisk filologi.

ANNONCE

Sidste chance for at få digitaliseret dine bøger med eReolen og Saxo Publish

eReolens og Saxo Publishs digitaliseringsprojekt er støttet af Kulturstyrelsen og tilbyder digitalisering af bøger med disse fordele:

- Du får digitaliseret dine titler uden omkostninger
- Du beholder alle rettigheder til dine e-bøger
- Du beholder alle indtægter fra udlån på eReolen efter 75 udlån
- Du bestemmer selv prisen på Saxo Publish

Digitaliseringsprojektet afsluttes i november. Deadline for indsendelse af titler til projektet er 15. oktober 2015.

For spørgsmål og interesse kontakt venligst:

Saxo Publish

T: 38150525

E: digitalisering@saxo.com

eReolen

T: 41858056

E: skbr@aarhus.dk

saxo publish @Reolen.dk

FORLAG SØGER FORFATTERE

HAR DU SKREVET EN ROMAN, FAGBOG ELLER EN BIOGRAFI, DER IKKE LÆNGERE ER I PRINT?

SÅ KOM TIL
LINDHARDT OG RINGHOF

VI GENUDGIVER
DIN BOG SOM
E-BOG, LYDBOG
OG TRYKT BOG.

OP TIL
50%
ROYALTY

KONTAKT OS PÅ
TLF: 36156972 ELLER E-MAIL
INFO@LINDHARDTOGRINGHOF.DK

Et godt råd til Bertel Haarder

Morten Visby **anbefaler den nye kulturminister, at han sikrer bogbranchen mulighed for at indgå aftaler, så alle parter får fælles vilkår**

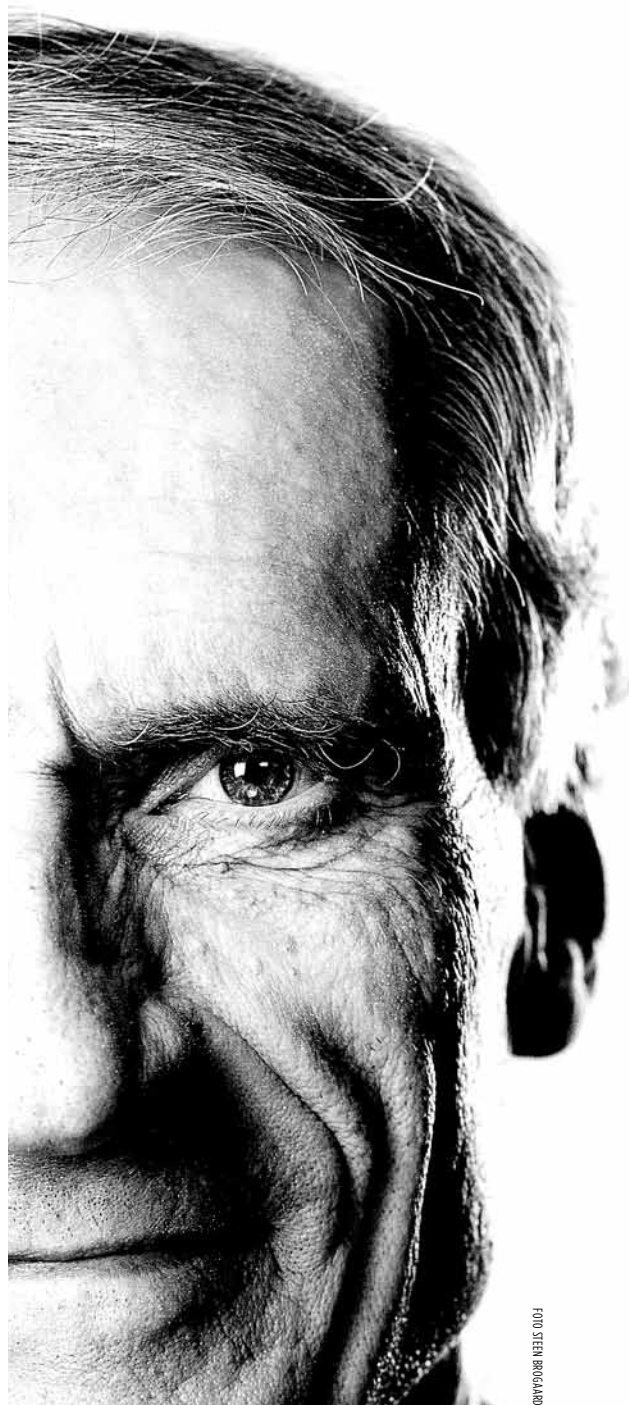

FOTO: STEIN BRUGÅRD

Jeg har kun ét råd til den danske kulturminister: Tillad bogmarkedet at skabe bedre aftalestrukturer.

Det liberaliserede bogmarked er på godt og ondt kommet for at blive. Men i kulturpolitisk perspektiv er der ingen grund til at føre liberaliseringen så vidt, at man gennem konkurrenceretslige restriktioner fratager bogmarkedets parter muligheden for at lave fornuftige aftaler med hinanden gennem branchens repræsentative organisationer. Dette handler ikke om faste bogpriser. Vi er hinsides den diskussion. Det handler om, at det danske bogmarked i disse år forventes at løse en række komplekse kulturelle samfundsopgaver, ikke mindst i forbindelse med digitaliseringen af dansk litteratur. Det kræver en fælles aftalemæssig infrastruktur at løse de opgaver.

Denne infrastruktur er i dag er næsten umulig at tilvejebringe, fordi bogmarkedet i langt højere grad end andre kulturelle sektorer er underlagt skrappe konkurrenceretslige restriktioner, der blandt andet indebærer, at forfatterforeningerne ikke må repræsentere dem, de er sat i verden til at repræsentere, ikke må anbefale vejledende takster til dem, der har behov for standarder at holde sig til (det være sig litterære skribenter, forlag eller offentlige kulturinstitutioner), og navnlig ikke må lave modelaftaler, der gælder hele branchen – til trods for, at det netop er disse ting, der behøves eller direkte efterspørges hos forlag, statslige støttemyndigheder og offentlige

bibliotekstjenester.

Konsekvensen er uklarhed om rollefordeling mellem offentlige og private aktører, konflikter om rettigheder, uholdbare sammenblandinger af kommercielle og kulturelle hensyn, fragmenteret titeludbud, retarderet digitalisering, handlingslammede kulturelle myndigheder og masser af tåbelige stridigheder på alle niveauer mellem aktører, som i grunden gerne ville samarbejde om at skaffe læsere og lånere det bedst mulige udbud af litteratur over hele linjen.

Man kan sagtens fastholde et gennemliberaliseret bogmarked med frie bogpriser for forbrugerne, aftalefrihed mellem de kommercielle parter og individuelle forhandlinger om vederlag for litterære værker – og alligevel på pragmatisk meningsfulde punkter åbne op for nogle aftaler, der giver parterne fælles rammevilkår at arbejde ud fra. Uden den mulighed får liberaliseringen nogle alt andet end liberale konsekvenser for slutbrugerne.

Tidligere kulturministre har svigtet litteraturen ved ikke at forstå denne sammenhæng. Jeg vil råde den næste af slagsen til at opgive frygten for karteldannelser mellem uhyggeligt magtfulde forfattersammenslutninger såvel som ambitionen om, at det danske bogmarked partout skal være det mest liberaliserede i Europa. Tillad litteraturen at nyde gavn af de samme pragmatiske aftaler mellem frie parter, som ligger til grund for alt andet, der fungerer godt ved den såkaldt danske model. ●

Morten Visby er næstformand i Dansk Forfatterforening, formand for Dansk Oversætterforbund og har oversat 56 titler.

Klassikerne år 2015

Søren Sørensen fremhæver de klassiske litterære værkers betydning for nutidens forfattere

Igen i dette forår fandt anmelderne, at Dante var aktuel. De læste sig ind på Harald Voetmanns roman 'Syner og fristelser' og fandt talrige paralleller til 'Den Guddommelige Komædie'. Igen er Dante aktuel. Det er det, der gør ham til klassiker. Ikke mindst i Dantelandet, her hvor dansk er litteraturens sprog. Det er påfaldende, at København har et stor-slået mindesmærke for digteren Dante Alighieri på en så symbolladet plads som mellem Videnskabernes Hus og Glyptoteket. Indtil år 2000 var København den eneste europæiske hovedstad, ved siden af Rom, som havde et mindesmærke for digteren Dante Alighieri.

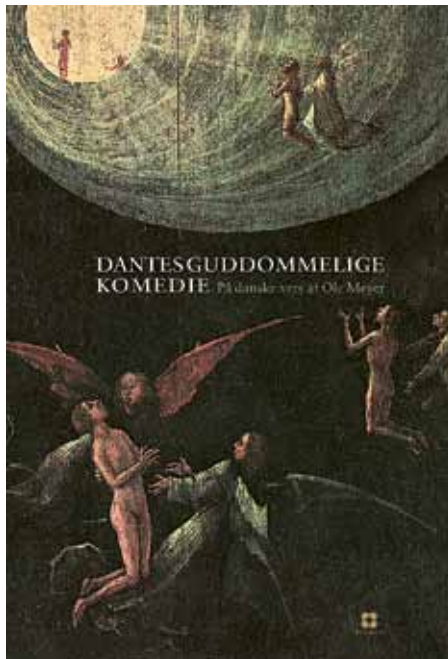
Det kunne være H.C. Andersens skyld. Hans roman 'Improvisatoren' (1835) gav med sine øjebliksbilleder fra Rom og Italien solskinsklare billeder af, hvorledes debatten rasede: Er Dante eller Petrarca den største? Andersen var ikke i tvivl.

Blot tyve år senere var store dele af 'Den Guddommelige Komædie' oversat af Chr. K.F. Molbech, og hans version holdt i 100 år; i 1963 kom en ny, og Ole Meyers oversættelse kom i år 2000, præcis 700 år efter at Danteskikkelsen holdt sit indtog i de tre verdener hinsides graven.

Også forskere har fordybet sig i Dante Alighieris liv og forfatterskab, ikke blot 'Den Guddommelige Komædie', men også hans øvrige forfatterskab. Hans 'Nyt Liv/Vita Nuova' kom på dansk i 1915, den

Årets klassikerdag, som biblioteker og institutioner markerer den 22. september, fejrer Sophus Clausen i 150-året for hans fødsel

er både en poesisamling og en poetik. Oversætteren var Johannes Dam; i 2008 udkom hans afhandling om folkesproget ved Hanne Roer og Christian Høgel, og to år senere udkom Hanne Roers 'Beatrice i Paradiset - En rejse i Dantes værker'.

Men skønlitterære forfattere og lyrikere har ligeledes modtaget stærke indtryk af deres læsning. Ved siden af Voetmann finder man bl.a. Inger Christensen, Peter Laugesen, Ib Michael og Jan Thielke. Dybere og bredere er dog det indtryk som danske digtere har modtaget fra svenskeren Carl Michael Bellman, 1740-2015.

Selskabet Bellman i Danmark har i sin skriftserie grundigt dokumenteret, hvorledes det at have læst og sunget 'Fredmans Epistlar' og 'Fredmans Sånger' har sat sig dybe spor, fra Johan Ludvig Heiberg til Ole Wivel, Sten Kaaløe og Klaus Rifbjerg, og ikke mindst hos den, der skriver dette. Påvirkningen har været så stærk, at svenske forskere kalder Danmark "Bellmans andra hemland".

Mange af de sange, som generationer her til lands har sat højt, har deres ophavsmænd baseret på melodier fra Bellmans to værker. 'Højt fra træets grønne top' skrev Peter Faber oprindeligt på 'Fredmans Sång nr. 10', for at alle skulle kunne synge, og 'Derfor kan vort Øje glædes' digtede Chr. Richardt på me-

lodien 'Til Fjäriln vingad' (FS nr. 64), en melodi, der har været så yndet, at mange tror, den faktisk hedder 'Nu er jord og himmel stille' og er af Marinus Børup.

Bellmans 275 år fejres med artikler i tidsskrifter, med oplæsninger, digtkonkurrence, festkoncert på Sophienholm ved Bagsværd Sø, foredrag og med udgivelsen af en stor samling af nyskrevne essays og betragtninger over Bellmans værker.

Årets klassikerdag, som biblioteker og institutioner markerer den 22. september, fejrer Sophus Clausen i 150-året for hans fødsel. Det gør ham jævn gammel med den irske lyriker William Butler Yeats, som i hvert fald Det Danske James Joyce Selskab fejrer. Enkelte digte af Yeats kan træffes på dansk rundt om i antologier; Valdemar Rørdam oversatte et bind og nogle skuespil i 1924, Otto Gelsted et udvalg i 1949.

Sophus Clausen har sat sig dybe spor i eftertidens lyrik, også modernistiske digtere har læst ham, nogle har taget indtryk af det, de læste, Per Højholt, Simon Grotrian og Jørgen Gustava Brandt har digtet videre på læseoplevelserne, ikke mindst slagnummeret 'Ekbátana'.

Selv viser Clausen, at han var fortrolig med klassikerne, Bellmanforskere har fundet mange spor af Bellmansang og -læsning. Et af hovedværkerne i 'Djævlerier' er digtet 'Grave' om netop Bellman - og om Heine.

Dante figurerer også, især i romanen 'Valfart', men som jeg har påvist i 'Petrarca - Liv, værk og virkning' (2014), valgte Clausen side og som lyriker fulgte lyrikeren fra 1300-tallet. ●

Søren Sørensen er historiker, lyriker og oversætter, født i 1937. Debut som dramatiker 1975. Hovedværkerne 'Nordens Historie 1987', Bellmanromanen 'Sisyphos i Slotsvagtens' 2009 og den komplette fordanskning af Francesco Petrarca's 'Canzoniere'. Aktiv i de litterære selskaber, bl.a. som formand for Dansk-Svensk Forfattereselskab og for Selskabet Bellman i Danmark.

KURSER læs mere på danskforfatterforening.dk

Indie-oversætter. Oversætteren som forlægger og/eller selvudgiver

Primært for DOF

Undervisere: Marie Andersen, Jesper Kistorp, Morten Visby

12. september kl. 9.30-16, Strandgade 6

Kursus 15005

Selvudgivende forfattere har fået vind i sejlene, men selvudgivende oversættere? Hvilken risiko er forbundet med at være selvudgiver? Hvordan håndteres kontrakter, rettigheder, layout, produktion, distribution og markedsføring? Oplægsholder: Formand for DOF, oversætter Morten Visby, oversætter & forlægger Jesper Kistorp, Oversætterforlaget Bogreservatet samt oversætter og forlægger Marie Andersen

Ledige pladser, skriv til kursussekretæren: kursus@danskforfatterforening.dk

Billedbogen i undervisningen

Primært for BU/ILL

Undervisere: Lisa Gardum Andersen og Maria Louise Bjørn Bjerrum

12. november kl. 18-21

Strandgade 6

Kursus 15015

Nu hvor boghandlernes salgstal dykker, er skoler en vigtig spiller, når bøger skal sælges. Derfor kan det være en stor hjælp for os at vide noget om:

- Hvordan der bliver undervist i billedbøger?
- Hvilke bøger der bliver brugt?
- Og hvordan man kan lave bøger målrettet til undervisning (på alle klassetrin).

Ovenstående vil dette aftenkursus med Lisa Gardum Andersen og Maria Louise Bjørn Bjerrum gøre os klogere på. De er begge mestre i børnelitteratur fra Aarhus Universitet.

Tilmelding senest 23. september 2015 til kursussekretæren: kursus@danskforfatterforening.dk

Sprogfornyelse og fremmede stemmer – en workshop

Primært for L

Undervisere: Niels Frank og Rene Jean Jensen

21. november 2015 kl. 10-16.

Begrænset deltagerantal

Strandgade 6

Kursus 15009

Hvordan kan du som digter arbejde bevidst med at forny dit sprog? Hvad gør en tekst interessant rent sprogligt? Disse og andre spørgsmål bliver vendt i denne workshop. En udvidet kursusbeskrivelse følger på hjemmesiden.

Tilmelding senest 30. september 2015 til kursussekretæren: kursus@danskforfatterforening.dk

Oversætteren i gear – fagterminologi

Primært for DOF

Underviser: Frank Grevil

30. november 2015 kl. 18-21.

Strandgade 6

Kursus 15007

I serien fagterminologi er vi nået til køretøjer, motorredskaber og vejtransport. Emnet er så omfattende, at det kun er muligt at ride de store linjer op, men det er underviserens hensigt i seminarform at komme ind på motorer, gearkasser, akseltryk, opbygning, oktan-/cetantal, momentkurver, udstødningsrensning og komfortudstyr, primært med referencer til tysk og engelsk, men efter behov kan andre sprog og generelle problemstillinger også inddrages. Underviser Frank Grevil er civilingeniør og har arbejdet som freelance-oversætter i mere end 11 år, bl.a. med brugervejledninger og salgsbrochurer til personbiler, lastbiler og landbrugsmaskiner.

Tilmelding senest 21. oktober 2015 til kursussekretæren: kursus@danskforfatterforening.dk

Workshop med Øyvind Torseter

Primært for III.

Underviser: Øyvind Torseter

6. december 2015 kl. 10-16.30

Strandgade 6

Kursus 15014

En workshop for illustratører med den norske illustratør Øyvind Torseter. Torseter har 25 års erfaring som illustratør bag sig. Herhjemme måske mest kendt for sine illustrationer til 'He, he Hasse' og 'Brune' (Som fik Nordisk Råds børne- og ungdomslitteraturpris, 2014). Mere om kurset følger.

Tilmelding senest 21. oktober til kursussekretæren: kursus@danskforfatterforening.dk

Indkreds dit personlige brand

Lørdag d. 31. oktober kl. 13-17.30

Strandgade 6

Hvad er det, der gør dig og dine udgivelser til noget helt særligt? Og har du mod på at definere det sammen med en gruppe andre? Medlemsbladet Forfatteren har inviteret britiske Paul Tyler, som har en baggrund som manuskriptkonsulent i filmbranchen, til at holde en workshop, hvor bogaktuelle forfattere får mulighed for at lære at sætte fingeren på, hvad det gør dem til noget helt særligt. For at deltage skal du være bogaktuel i 2015 eller 2016, for du skal have en aktuel udgivelse, som vi kan tage udgangspunkt i. Begrænset antal pladser.

Bemærk: Workshoppen foregår på engelsk

Tilmelding senest torsdag d. 8. oktober 2015.

Tilmelding: kursus@danskforfatterforening.dk

KALENDER

Hvor intet andet er anført, er adressen Strandgade 6, 1401 København K.

Evt. aflysning eller ændring af et arrangement vil blive offentliggjort på foreningens hjemmeside. Sekretariatet holder lukket i uge 42.

ILLUSTRATION: KRISTINA RICKEN

Faglitterært tirsdagsmøde

Sjusker vi med det danske sprog?

Tirsdag d. 1. september kl. 19

I samarbejde med Modersmål-Selskabet afholdes en temaaften om dansk sprog i dag.

Programmet byder på et oplæg af ph.d. Ruben Schachtenhaufen: 'Sjusker vi med det talte sprog, eller udnytter vi sprogets muligheder rationelt?' Alle er velkomne.

Høstfest for BU-forfattere og illustratorer

Lørdag d. 5. september kl. 18

BU-gruppen slår dørene op for årets høstfest i Strandgade 6, stuen, 1401 Kbh. K. Der er mad, fri bar og underholdning. Prisen er 100 kr. som betales ved indgangen.

Tilmelding til nanna.gyldenkaerne@gmail.com senest 1. september.

Fyraftensmøde i Århus

Mandag d. 7. september kl. 16

Café Hos Sofies forældre, Frederiksgade 74, Aarhus.

Niels Kjaer vil læse Årshistorier fra sin seneste bog, og flere interessante emner er under opsejling.

Tilmelding til Allan Kolstrup senest 4. september: akolstrup@stofanet.dk

Seniorgruppens møder

Tirsdag d. 15. september kl. 15-17

Torsdag d. 8. oktober kl. 15-17

Lyrisk-gruppen inviterer

Torsdag d. 17. september kl. 17-19

L-gruppen har inviteret Det poetiske bureau til at komme og fortælle om sig selv som forlag. Der vil være mulighed for at stille spørgsmål efter et kort oplæg.

Tilmelding senest d. 14. september til Inge-Helene Fly på ingehelene@live.dk

HVOR BLEV TOLERANCEN AF? Forfatterarrangement om tolerance

Søndag d. 20. september kl. 19.00-21.30

Apostelkirken, Saxogade 13, Vesterbro.

Mød Kirsten Thorup og Stig Dalager i samtale med Michael Svennevig. Oplæsning ved Ulla Hen-ningsen, og Bent Melchior runder aftenen af og minder os om, at der altid er en vej videre. At dia-logen nytter, selv om den kræver kamp. For hvor er vi på vej hen – og hvorfor? Hvad er det, der er sket – og hvordan kommer vi videre?

Mød også Salim Abdali (forfatter og forsker), Michala Bendixen (Refugees Welcome), Marie-Lydie Nokouda (skuespiller, Cameroun), Ole Markussen (Stop Aids), Ditte Maria le-Fevre (frivillig mor og ven) & Zakir Hussain Shahoo (flygtning og ven), Milena Rudez (digter, Bosnien-Hercegovina), Qaali Schmidt-Sørensen (forfatter, Somalia) og Roya Moghaddas Hoffmeyer (dan-ser, Iran). Markussen & Raabo underholder med egne sange og musik. Gratis entré. Alle er velkomne!

BU-forfatters og illustrators arbejdsproces

Onsdag d. 23. september kl. 19.00 -21.00

BU-gruppen holder arrangement om arbejdsprocesser fra ide til bog. Illustrator Peter Bay Alexandersen fortæller om 'Axel og mus på den store rejse'. Derefter fortæller Sarah Engell om sin meget anmelderroste ungdomsroman '21 måder at dø'. Til slut vil Ellen Holm-boe og Nicole Boyle Rødtne fortælle om 'Freakshow' og deres kommende serie 'Superskurkeskolen' samt om det at være to sammen om at udvikle en ide. Efter hvert oplæg er der mulighed for at stille uddybende spørgsmål. Undervejs byder vi på lidt at spise og drikke. Arrangementet afholdes i Strandgade 6 og er åbent for alle.

Tilmelding til nanna.gyldenkaerne@gmail.com senest 20. september.

DEN FAGLITTERÆRE DAG Dansk Forfatterforenings faglitterære styrelse sætter fokus på fagbogen

Lørdag d. 26. september 2015

SE ANNONCEN FOR DAGEN PÅ SIDE 19

Haikugruppen

Søndag d. 27. september kl. 13 - 17

skriver vi haibun.

Bagefter kan man læse egne haiku op.

Hieronymusdagen

Onsdag d. 30. september fra 13-22

København Universitet Amager (KUA)

Hieronymusdagen er den internationale oversætterdag og afholdes i et samarbejde mellem DOF, Københavns Universitet, Kommunikation & Sprog og Forum for Billedmedieoversættere.

Med workshops, messestande og paneldebat sætter vi fokus de positive og værdiskabende aspekter af oversættelse.

Alle er velkomne, men tilmelding er nødvendig.

Læs mere og tilmeld dig på:

<http://hieronymusdagen.ku.dk/>

HOLD ØJE

Autorkontoen kan igen i år søges elektronisk fra slutningen af september. Ansøgningsfrist 12. november. Hold øje med hjemmesiden, hvor du kan læse alt om, hvordan du søger.

KULTURNATTEN: Cut-up Rifbjerg

I år holder Dansk Forfatterforening kulturnat i Klaus Rifbjergs tegn.

Medlemmer af alle faggrupper i foreningen er mere end velkomne til at læse op, tegne, visualisere eller hvad som helst – så længe det går op imod eller ind i Rifbjerg selv, hans temaer og tid. Vi håber, at både nye og erfarne medlemmer melder sig.

Kontakt: Stephanie@caruana.dk

LEGATER

LEGATER FRA STATENS KUNSTFOND

Se mere på kunst.dk

LØBENDE ANSØGNINGSFRIST

Litteratur- og personudvekslingspuljen

Støtte til forfatteres rejse- og hoteludgifter.

Prøveoversættelser

Tilskud til oversættelse af dansk litteratur i uddrag. Kan søges af oversættere, forlag, agenter, udenlandske teatre og tidsskrifter.

Det internationale researchprogram

Udenlandske festivalledere, forlæggere m.fl. kan søge om støtte til rejser og ophold i Danmark.

ANSØGNINGSFRIST 15. SEPTEMBER

De generelle midler

Forlag, der udgiver dansk litteratur i Danmark eller i udlandet, kan få udgivelsesstøtte.

Rejselegater

Rejselegater for skabende kunstnere inden for litteraturområdet tildelt af Statens Kunstfonds Pro-jektstøtteudvalg for Litteratur.

Pulje for oversætternetværk

Støtte til afholdelse af arrangementer for oversættere fra dansk. Søges af udenlandske institutioner og netværk.

Oversætterpuljen

Tilskud til oversætterhonorar. Kan søges af forlag og teatre.

Tidsskriftstøtte

Tilskud til produktion af danske almenkulturelle tidsskrifter.

Nordiske oversættelser

Tilskud til oversætterhonorar. Kan søges af nordiske forlag, der ønsker at udgive et dansk værk i oversættelse til et nordisk sprog.

ANSØGNINGSFRIST 1. OKTOBER

Puljen for fremmedsprogede forfattere

Årets legater til enker og enkemænd

Dansk Forfatterforenings Understøttelsesfond

Understøttelsesfondsmidlerne uddeles primært til efterladte enker og enkemænd efter forfattere og sekundært til afdøde forfatteres efterladte børn og/eller andre efterladte.

Der uddeles i flere mindre portioner, men den samlede uddelingssum er 28.000,-

Forfatteren Axel Thomsens enkelegat
Legatets formål er at yde enker efter egentlige skønlitterære forfattere herunder lyrikere økonomisk støtte.

Der uddeles i flere mindre portioner, men den samlede uddelingssum er 40.000,-

ANSØGNINGSFRIST: Ansøgningen skal være Dansk Forfatterforening i hænde senest den 5. oktober 2015 kl. 12. Ansøgningerne skal være påført ansøgers cpr. nummer, navn, adresse, telefonnummer og evt. e-mail samt kopi af seneste årsopgørelse.

Der sendes kun svar til de ansøgere, der får tildelt legatmidler.

Læsere af Forfatteren der har kendskab til personer som opfylder betingelserne, opfordres hermed til at rette henvendelse til de pågældende og oplyse dem om legatet og ansøgningsfristen.

Det fulde opslag kan læses på foreningens hjemmeside.

NYE MEDLEMMER

Find kontaktoplysninger på danskforfatterforening.dk

Ulla Elsebeth Flensborg

Associeret medlem, Senior
4220 Korsør

Henrik Thorsen

Associeret medlem

Jan Vraagaard Jensen

Associeret medlem

Charlotte Gläd

Associeret medlem

Anette Hallev

Associeret medlem

Line Toftso L

1773 København V
Senest udgivne titel: 'Jeg bevæger kun øjnene', Basilisk, 2015

Troels Frøkjær F

7500 Holstebro
Senest udgivne titel: 'Bogen om Allan Olsen', Bogstavfabrikken, 2015

Lene Sonne

4200 Slagelse
Senest udgivne titel: 'Introduktion til sensitive børn', Arnsen Forlag, 2015

Claus Willumsen S

2700 Brønshøj
Senest udgivne titel: 'Science Fiction', clauswillumsen.dk, 2015

Jesper Lützhøft L

2100 København Ø
Senest udgivne titel: 'Mundsand', finkultur.dk, 2015

Marian C. Prestage F

Senest udgivne titel: 'At sprede skyer. Om at miste sin elskede og finde livet igen', Frydenlund, 2014

Pernille Boelskov S

Seneste udgivelse: 'Granitgraven', Forlaget 4. til venstre, 2015

Birgit Lyngø F

8420 Knebel
Senestes udgivne titel: 'Med livet i hånden', BoD, 2011

Claus Lohman S

Odense N
Senest udgivne titel: 'Genspejl', Proportion, 2015

FORFATTEREN

Forfatteren

ISSN 0105-0753
Nr. 05-2015, 74. årgang
Udgives af Dansk Forfatterforening

Ansvarshavende: Jakob Vedelsby
Redaktør: Anna Bridgwater
tlf. 2143 0811
anna@bridgwater.dk

Redaktionsudvalg: Anna Bridgwater, Tomas Lagermand Lundme (S-suppleant), Susanne Bernstein (DOF), Juliane Wammen (DOF), Birgitte Steffen Nielsen (DOF), Lykke Strunk (F), Kaare Øster (F-suppleant), Niels Henningsen (BU), Tove Krebs Lange (BU), Karin Feit Almborg (BU), René Rasmussen (L), Tomas Björnsson (ILL.), Sara Strand (webredaktør).

Grafisk design: salomet grafik/Mette Salomonsen
Forsideillustration: Ina Korneliusson
Tryk: PE-Offset
Indsendte bidrag dækker ikke nødvendigvis redaktionens meninger. Eftertryk af artikler er tilladt med kildeangivelse. Eftertryk af illustrationer er ikke tilladt.

Deadline til dette nummer var 12. august. Udgivelsesdato 31. august. Materiale til næste nummer, som udkommer 19. oktober 2015, skal være redaktionen i hænde senest 30. september 2015.

Forfatteren udkommer syv gange om året. Abonnement tegnes gennem Dansk Forfatterforening, pris kr. 475.

Deadlines

05-15 Deadline 12. august, udgivelse 31. august
06-15 Deadline 30. september, udgivelse 19. oktober
07-15 Deadline 11. november, udgivelse 30. november

Dansk Forfatterforening
Strandgade 6, stuen, 1401 København K
Tlf.: 3295 5100
Fax: 3254 0115
Tlf. tid: man.-tors. 10-12 og 13-15. Fredag lukket.
danskforfatterforening@danskforfatterforening.dk
www.danskforfatterforening.dk

Formand: Jakob Vedelsby
formand@danskforfatterforening.dk

Jurist: Anne Koldbæk
ak@danskforfatterforening.dk
Kontortid: tirs.-tors. 10-12 og 13-15

Bogholderi: Knud Finnerup
bogholderi@danskforfatterforening.dk

Medlemsadministration m.m.:
Nena Wiinstedt, Maria Ranjani Hughes og Mie Angelo

Sekretariatsleder og webredaktør:
Sara Strand: ss@danskforfatterforening.dk

Kursussekretær: Mai Misfeldt
Tlf. tid: tors. 10-12 og 13-15
kursus@danskforfatterforening.dk

Bestyrelsen:

Jakob Vedelsby (fmd.), Morten Visby (næstfmd.), Juliane Wammen (kassierer), Frank Egholm Andersen, Pia Deleuran, Nanna Gyldenkaerne, Jørgen Buchardt, Lotte Thrane, Inge-Helene Fly og Anne-Sophie Lunding-Sørensen.

Gruppernes styrelser:

S-gruppen
Anne-Sophie Lunding-Sørensen (fmd. anne-sophie@mail.dk), Tomas Lagermand Lundme (næstfmd.), Johan Ottosen (kassierer), Anne Hjelmsbo, Birte Kont, Christine Tjalve, Arndt Silvestri, Harald Havsteen-Mikkelsen (suppl.), Cecilie Rosdahl (suppl.), Sanne Udsen (suppl.) og Stephanie Gaarde Caruana (suppl.).

BU-gruppen (børne- og ungdomslitteratur)
Nanna Gyldenkaerne (fmd. nanna.gyldenkaerne@gmail.com), Karin Feit Almborg, Sally Altschuler, Anne Sofie Hammer, Tove Krebs Lange, Birde Poulsen, Michèle Simonsen, Lise Bidstrup (suppl.), Kåre Bluitgen (suppl.).

L-gruppen (lyrik)
Inge-Helene Fly (fmd. ingehelene@live.dk), Cindy Lynn Brown (næstfmd.), Knud Steffen Nielsen, Ole Bundgaard, René Rasmussen, Trine Juul, Joachim Lykke Andersen, Uschi Tech og Kirsten Marthedal.

F-gruppen (faglitteratur)
Frank Egholm Andersen (fmd. egholm@postmesteren.dk), Birgit Knudsen (næstfmd., tlf. 2248 5893), Kaare Øster, Lise Bostrup, Pia Deleuran, Sigurd Kværndrup, Erik Dekov, Anne Hedeager Krag (suppl.), Birgitte Andersen (suppl.).

DOF (Dansk Oversætterforbund)
www.d-o-f.dk
Morten Visby (fmd. mortenvisby@hotmail.com), Kim Lembek (næstfmd.), Juliane Wammen, Sanne Bertram, Ulla Lauridsen, Susanne Bernstein, Rasmus Hastrup, Birthe Lundsgaard (suppl.), Marie Andersen (suppl.).

Illustratorklubben (gruppe under BU)
Tove Krebs Lange (fmd. tokl@mail.dk, tlf. 2143 5377), Bente Bech, Tomas Björnsson, Lea Letén, Jan Mogensen, Jesper Tom-Petersen, Susanna Hartmann (suppl.), Martine Noring (suppl.).

Kvindelige forfattere i DFF
Birte Kont (fmd. tlf. 3535 8611, birtekont@mail.tele.dk)

Seniorgruppen i DFF
Henning Kirk (fmd. tlf. 4448 5380, e-mail: kirk@dadnet.dk)

Haikugruppen
Hanne Hansen (fmd. tlf. 3538 9531, haikuhanne@gmail.com)

DEN FAGLITTERÆRE DAG

Lørdag den 26. september 2015

Dansk Forfatterforenings faglitterære styrelse sætter fokus på fagbogen

Et klg ind i fagforfatterens værksted

ved forfatterne Ole Steen Hansen og Teddy Petersen,
Godsbanen kl. 10-14, Aarhus C

Rejs og skriv

ved forfatterne Camilla Stockmarr, Gitte Pedersen, Henrik List og John Andersen,
Centralbiblioteket kl. 11-15, Odense C

Biografiens styrke og aktualitet

ved forfatterne Birgitte Fossing, Poul Behrendt, Benedicte Riis, Sigurd Kværndrup og Pia Deleuran,
Dansk Forfatterforening kl. 13-17, København C

Gratis adgang – alle er velkomne.

Arrangør: Dansk Forfatterforening – Den faglitterære gruppe

Arrangementerne er støttet af
STATENS KUNSTFOND

forfatter liv

CHRISTIAN JUNGENSEN fortæller om sit arbejdsliv og livet som forfatter på fuldtid. Hans seneste bog hedder 'Du forsvinder', og den udkom hos Gyldendal i 2012.

Hvad er vigtigst, at skrive eller blive læst?

Langt det meste af, hvad jeg skriver, skriver jeg til mig selv. Det er alle slags noter, og drømme og dagbogsnotater. Dem er der ingen, der skal læse, og dem er jeg nødt til at skrive. Det er en måde at fordøje verden på. I perioder, hvor jeg ikke har tid til at skrive dem, føler jeg, at jeg går i stå som menneske.

Men en lille portion skriver jeg til andre, og den vil jeg rigtig gerne have at mange læser. Jeg ønsker at skrive bøger, som påvirker folks måder at se deres verden på. Bøger, der forandrer deres læsere. Og helst mange læsere.

Hvad gør du, når du går i stå med skrivningen?

Jeg nusser med mine noter. I løbet af arbejdet med en roman, når jeg ofte op på over tusind sider med 'hemmelige' overvejelser til personligt brug. De står i lange wordfiler om karakterer og plotforløb og metaovervejelser og sceneidéer osv. Undervejs i filerne har jeg indsat overskrifter i op til fem niveauer, så Word kan lave automatiske indholdsfortegnelser forrest i hver fil, og jeg har et lettilgængeligt overblik.

Hvis jeg går i stå, tager jeg fat på notesamlingen. Jeg sletter, jeg flytter rundt, jeg skriver til, jeg ændrer overskrifter – så det hele passer bedre til den bog, jeg gerne vil skrive nu, og mindre til, hvordan manuskriptets fremtid så ud for nogle måneder

siden. Mens jeg roder med det, får jeg næsten altid idéer.

Nogle gange kan jeg omforme noter til tekst. Jeg er glad, hvis det er mange sider noter, jeg får skrevet om til få sider fiktion. Hvis jeg fx selv føler, at jeg udtrykker 80 siders noter i kun 10 sider romantekst, så bliver jeg stolt.

Hvad betyder det for dig at have kollegialt samvær?

Det er afgørende for min livskvalitet. Det var et stort vendepunkt i mit liv, da min første roman blev antaget, så jeg kunne begynde at komme i forfatterforeningen og få nære venner blandt andre forfattere. Jeg var meget ensom, dengang jeg sad helt alene i min lejlighed og skrev dagen lang.

Skriver du også, når du ikke har lyst?

Ja, i den grad.

Har du nogensinde haft skriveblokering? Og hvad gjorde du så?

Jeg kan ikke presse idéer frem i mig selv. Men med selvdisciplin kan jeg presse alt muligt andet ud af mit liv. Hvis jeg er alene i dagevis og ikke læser bøger eller ser tv, så begynder min hjerne at kede sig, og så sker der noget helt af sig selv. Lidt ligesom fængslede får hallucinationer, hvis de er i isolationsfængsling. ●